

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

BANKU UZRAUDZĪBA

Norādījumi par iesniegumu licences saņemšanai novērtēšanu

Vispārīgi iesniegumi licences
saņemšanai

Otrais pārstrādātais izdevums

BANKENTOEZICHT

2019. gada janvāris

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŪ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Saturs

1.	Priekšvārds	2
2.	Tiesiskais regulējums	3
2.1.	VUM regula un VUM pamatregula	3
2.2.	CRD IV un valstu tiesību akti	3
2.3.	EBI tehniskie standarti	4
2.4.	VUM politika, prakse un procesi	4
3.	Vispārējie licencēšanas principi	5
3.1.	Vārtu sargs	5
3.2.	Atklāta un pilnīga komunikācija	5
3.3.	Konsekvence	5
3.4.	Katra konkrēta iesnieguma novērtēšana un proporcionalitāte	6
4.	Licencēšanas prasību tvērums	7
4.1.	Pamatdarbības	7
4.2.	Apstākļi, kas izraisa licencēšanas prasību	10
4.3.	Papildu darbības, ko regulē valstu tiesību akti	13
5.	Iesniegumu licences saņemšanai novērtēšana	14
5.1.	Kapitāls	14
5.2.	Darbības programma	21
5.3.	Vadības struktūras atbilstības un piemērotības novērtējums	24
5.4.	Tiešo un netiešo akcionāru novērtējums	25
6.	Procedūras apsvērumi	27
6.1.	Piemērojamie laika grafiki	27
6.2.	Lēmumā ietvertie papildu noteikumi	31
6.3.	Atbilstošs process	32
7.	Licences anulēšana un licences spēka zaudēšana	34

1. Priekšvārds

Šajā dokumentā termini "licence" un "atļauja" lietoti paralēli. Paralēli lietoti arī termini "banka" un "kredītiestāde".

Kredītiestāžu licencēšana ir būtiska, lai īstenotu Eiropas finanšu sistēmas valsts regulējumu un uzraudzību. Lai nodrošinātu uzticēšanos finanšu sistēmai, sabiedrībai jāapzinās, ka banku darbību var veikt vienīgi licencētas iestādes. Licencēšana arī palīdz ieviest labāko praksi, nodrošinot, ka piekļuve tirgum iespējama tikai stabilām bankām.

Vienlaikus licencēšanai nevajadzētu kavēt konkurenci, finanšu jauninājumus vai tehnoloģisko progresu. Saņemot licenci, kredītiestādes ES faktiski var īstenot plašu aktivitāšu loku. Tādējādi licencēšana veicina vienlīdzīgus darbības nosacījumus visā ES un mazina risku, ka iestādes varētu apiet banku darbības regulējumu un uzraudzību.

Eiropas Centrālajai bankai (ECB) kopš 2014. gada 4. novembra ir ekskluzīva kompetence izsniegt licences visām Vienotajā uzraudzības mehānismā (VUM) iesaistītajās dalībvalstīs reģistrētajām kredītiestādēm. Šī kompetence tiek īstenota ciešā sadarbībā ar valstu kompetentajām iestādēm (VKI).

Šie norādījumi attiecas uz visiem iesniegumiem piešķirt licenci kredītiestādes darbībai Kapitāla prasību regulas (CRR)¹ izpratnē, t.sk. (bet ne tikai) sākotnējām atļaujām kredītiestādēm, *FinTech* uzņēmumu iesniegumiem, licencēšanu apvienošanās vai iegādes kontekstā, pagaidu banku iesniegumiem un atļauju pagarināšanu. Viens no norādījumu galvenajiem mērķiem ir veicināt izpratni un uzlabot kredītiestādes dibināšanas vērtēšanas kritēriju un procesu caurredzamību VUM ietvaros.

Norādījumos aprakstītā politika, prakse un procesi laika gaitā var būt jāpielāgo. Šie norādījumi pēc būtības nav juridiski saistoši un uzskatāmi par praktisku rīku pretendentu un visu licences izsniegšanas procesā iesaistīto iestāžu atbalstam, lai nodrošinātu raitu un efektīvu procedūru un novērtējumu. Norādījumi tiks regulāri aktualizēti, atspoguļojot jaunas norises un pieredzi, kas iegūta praktiskajā darbībā.

Šajos norādījumos izmantota CRR, kapitāla prasību direktīvā (CRD IV)² un Eiropas Banku iestādes (EBI) tehniskajos standartos par licencēšanu lietotā terminoloģija.

Šajā otrajā pārstrādātajā izdevumā pēc sabiedriskās apspriešanas, kas notika 2018. gada septembrī un oktobrī, norādījumos ietvertas papildu norādes attiecībā uz kapitāla novērtējumu (5.1. sadaļa) un darbības programmu (5.2. sadaļa).

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Regula (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.06.2013., 1. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Direktīva 2013/36/ES par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK (OV L 176, 27.06.2013., 338. lpp.).

2. Tiesiskais regulējums

2.1. VUM regula un VUM pamatregula

Saskaņā ar VUM regulas³ 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu ECB ir ekskluzīvi kompetenta izsniegt kredītiestādēm atļaujas uzsākt uzņēmējdarbību. 6. panta 4. punktā un 14. pantā noteikts, ka šī kompetence attiecas gan uz nozīmīgajām iestādēm, kuras tieši uzrauga ECB, gan mazāk nozīmīgajām iestādēm, kuras tieši uzrauga VKI.

VUM pamatregulā⁴ (73.–79. pants) izklāstīta kompetence attiecībā uz atļauju izsniegšanu, pievēršoties attiecīgās VKI un ECB uzdevumu sadalei vērtēšanas procesā.⁵

ECB, pildot vārtu sarga lomu, var izmantot visas VUM regulā uzticētās pilnvaras. Šādas pilnvaras ietver informācijas vākšanu un nosacījumu, pienākumu un ieteikumu iekļaušanu lēmumā par licences izsniegšanu.

Saskaņā ar VUM regulas 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 14. panta 5. punktu ECB kompetencē ir anulēt atļaujas gadījumos, kas paredzēti attiecīgajos ES un valstu tiesību aktos.

2.2. CRD IV un valstu tiesību akti

VUM regulas 4. panta 3. punktā noteikts, ka, lai veiktu savus uzraudzības uzdevumus, ECB piemēro visus attiecīgos ES tiesību aktus, un gadījumos, kad šie tiesību akti ir direktīvas, – valstu tiesību aktus, kas transponē šīs direktīvas. Atļaujas saņemšanas prasības galvenokārt ietvertas CRD IV 8. pantā un 10.–14. pantā. Šajos pantos noteiktas tikai minimālās saskaņošanas prasības, t.i., valstu tiesību aktos var tikt noteiktas papildu atļaujas saņemšanas prasības. Tādējādi, VUM ietvaros pieņemot lēmumus par atļauju izsniegšanu, ECB piemēro atļaujas saņemšanas prasības, kas noteiktas valstu tiesību aktos, kas transponē CRD IV noteikumus, kā arī jebkādas specifiskas valstu juridiskās prasības. Tas var izraisīt pieeju atšķirības attiecībā pret iesniegumiem piešķirt licenci dažādās dalībvalstīs.

³ Padomes 2013. gada 15. oktobra Regula (ES) Nr. 1024/2013, ar ko Eiropas Centrālajai bankai uztic īpašus uzdevumus saistībā ar politikas nostādņēm, kas attiecas uz kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību (OV L 287, 29.10.2013., 63. lpp.).

⁴ Eiropas Centrālās bankas 2014. gada 16. aprīļa Regula (ES) Nr. 468/2014, ar ko izveido Vienotā uzraudzības mehānisma pamatstruktūru Eiropas Centrālās bankas sadarbībai ar nacionālajām kompetentajām un norīkotajām iestādēm (VUM pamatregula; ECB/2014/17; OV L 141, 14.05.2014., 1. lpp.).

⁵ Sīkāku informāciju sk. 6. sadaļā "Procedūras apsvērumi".

2.3. EBI tehniskie standarti

ECB piemēro visus attiecīgos ES tiesību aktus, ko pieņēmusi Eiropas Komisija, pamatojoties uz EBI izstrādātajiem projektiem, īpaši regulatīvajiem tehniskajiem standartiem (RTS) attiecībā uz informāciju, kas pretendentiem jāsniedz kompetentajām iestādēm, iesniedzot lūgumu izsniegt kredītiestādes darbības licenci, kā arī īstenošanas tehniskajiem standartiem (ITS) saistībā ar veidnēm šādas informācijas sniegšanai.⁶ Papildus visaptverošam sarakstam ar informāciju, kas jāsniedz iesniegumā licences saņemšanai, šajos tehniskajos standartos ietverta veidlapa, kas jāizmanto iesniegumiem licences saņemšanai, kā arī attiecīgās iesniegšanas procedūras un prasības.

2.4. VUM politika, prakse un procesi

Šajā dokumentā jēdziens "uzraudzības iestāde" attiecas gan uz VKI, gan ECB.

Vērtējot iesniegumus licences saņemšanai, uzraudzības iestādēm jāpiemēro regulatīvās prasības. Lai nodrošinātu, ka tas tiek darīts konsekventi, nepieciešams skaidrot šo prasību interpretāciju un izstrādāt vienotu uzraudzības praksi un procesus.

Tāpēc ECB kopā ar VKI izstrādājusi politiku attiecībā uz iesniegumiem licences saņemšanai un uzraudzības praksi un procesiem, kurā sīkāk skaidrots, kā ECB katrā konkrētajā gadījumā īsteno CRD IV, EBI standartus un valstu tiesību aktus, kuri transponē CRD IV.

Šī politika pieņemta, neierobežojot valstu tiesību aktus, kuri ECB jāpiemēro. Izstrādājot un piemērojot šo politiku, ECB ņem vērā EBI tehniskos standartus, kuriem ir prioritāte. VKI vienojušās iespēju robežās interpretēt valstu tiesību aktus un izstrādāt procedūras atbilstoši šai politikai.

Šie norādījumi tiks regulāri pārskatīti, ņemot vērā jaunākās norises saistībā ar atļauju izsniegšanas praksi VUM ietvaros un starptautiskā un Eiropas regulējuma attīstību vai jaunas Eiropas Savienības Tiesas CRD IV interpretācijas.

⁶ Gala ziņojums par regulatīvo tehnisko standartu projektu saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 8. panta 2. punktu un īstenošanas tehnisko standartu projektu saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 8. panta 3. punktu (EBA/RTS/2017/08 un EBA/ITS/2017/05).

3. Vispārējie licencēšanas principi

3.1. Vārtu sargs

No prudenciālās uzraudzības perspektīvas ar licencēšanas palīdzību vajadzētu liegt iespēju banku tirgū ienākt iestādēm, kuras nav drošas un stabilas vai kuras varētu radīt draudus finanšu sistēmas stabilitātei. Izsniedzot bankas darbības licences, ECB darbojas kā vārtu sargs. Tās uzdevums ir nodrošināt, lai iestādes, kas uzsāk darbību banku tirgū, būtu stabilas un atbilstu valstu un ES tiesību aktu prasībām. Šajā nolūkā tā pievērš galveno uzmanību pretendenta kapitāla līmenim, darbības programmai, organizatoriskai struktūrai un tā vadītāju un attiecīgo akcionāru piemērotībai.

Šajos norādījumos netiek atbalstīts kāds konkrēts banku uzņēmējdarbības modelis.

3.2. Atklāta un pilnīga komunikācija

Iesniegums licences saņemšanai iezīmē kredītiestādes darbības cikla sākumu (vai būtisku pārmaiņu) un tādējādi – saziņas sākšanu starp iestādi un uzraudzības iestādi. Uzraudzības iestāde sagaida, lai katrs pretendents precīzi un pilnībā sagatavotu iesniegumu un atklāti un nekavējoties sniegtu informāciju, palīdzot uzraudzības iestādēm pieņemt pārdomātu lēmumu. Informācijas prasību pamatā ir EBI RTS un ITS par informāciju, kas nepieciešama, lai izsniegtu kredītiestādes darbības licenci.

Pieprasītās licences izsniegšanas aizkavēšanās iemesls visbiežāk ir nepilnīgas informācijas sniegšana vai pretendenta nespēja pienācīgi nodrošināt papildu informācijas pieprasījumus. Uzraudzības iestāde procesa laikā regulāri sazinās ar pretendentu.

3.3. Konsekvence

Eiropas banku uzraudzības pirmajos gados atklājušās atšķirības starp dalībvalstīm attiecībā uz licencēšanas regulējuma interpretāciju un to, kā tas tiek piemērots, vērtējot iesniegumus licences saņemšanai.

Šajos norādījumos detalizēti izklāstīta politika, prakse un procesi, ko ECB piemēro, novērtējot iesniegumus licences saņemšanai.

Norādījumos konkrēti aplūkoti iesniegumi jaunas licences saņemšanai vai licences darbības jomas paplašināšanai. Tādējādi to rezultātā netiek pārvērtētas iepriekš izsniegtās esošās licences. Licencētu kredītiestāžu atbilstību attiecīgajām prasībām monitorē šo iestāžu pastāvīgās uzraudzības ietvaros.

3.4. Katra konkrēta iesnieguma novērtēšana un proporcionalitāte

Izskatot katru iesniegumu licences saņemšanai, tiek ņemti vērā visi atbilstošie apstākļi. Tas ietver proporcionalitātes apsvērumus atbilstoši pretendenta darbības veidam, apjomam un sarežģītībai, un ar to saistītajam riskam.

Informācijas prasības tiek kalibrētas atbilstoši iesnieguma būtībai saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem. Saistībā ar iesniegumiem, kas ietver novatoriskas, precedentu radošas vai ļoti sarežģītas darbības, nepieciešams sniegt vairāk informācijas nekā iesniegumiem, kas ietver tikai vienkāršas vai jau zināmas darbības. Piemēram, iesniegums licences saņemšanai pēc iekšējas pārstrukturēšanas, lai pilnveidotu grupas struktūru, jāvērtē atšķirīgi nekā iesniegums licences saņemšanai, kura pamatā ir divu līdz šim neatkarīgu kredītiestāžu ar atšķirīgiem uzņēmējdarbības modeļiem apvienošana, vai iesniegums, lai saņemtu atļauju darbības uzsākšanai.

4. Licencēšanas prasību tvērums

ECB piedalās licencēšanas procesā trijos galvenajos virzienos:

- pārbauda, vai uzņēmums pietiekamā apjomā veic nepieciešamās pamatdarbības, lai to varētu uzskatīt par kredītiestādi saskaņā ar CRR definīciju;
- izsniedz kredītiestādei licenci tās izveidošanas brīdī, kā arī maina esošas licences saturu, piemēram, attiecībā uz atļautās banku darbību jomu;
- izsniedz atļaujas veikt visas regulētās darbības, kuru veikšanai kredītiestādei nepieciešams saņemt atļauju saskaņā ar attiecīgajiem tiesību aktiem, neatkarīgi no tā, vai to nosaka valstu vai ES tiesību akti, ja uz tām attiecas prudenciālās uzraudzības funkcija.

Uzraudzības iestādei individuāli jānovērtē katra situācija un darījums, kas varētu ietekmēt nepieciešamību iestādei saņemt kredītiestādes licenci, lai pārlicinātos, vai nepieciešams izsniegt licenci, nevis cita veida uzraudzības iestādes apstiprinājumu.

Turpmākajos punktos sniegts detalizēts šo darbības virzienu skaidrojums.

4.1. Pamatdarbības

Kredītiestādes definīcija CRR

Saskaņā ar CRR "kredītiestāde" ir "uzņēmums, kas pieņem noguldījumus un citus atmaksājamus līdzekļus no klientiem un savā vārdā piešķir aizdevumus" (4. panta 1. punkta 1) apakšpunkts).

ECB izpratnē šī definīcija ietver iestādes, kurām ir tradicionālāks uzņēmējdarbības modelis, un arī tādas iestādes, kuras atspoguļo banku mainīgo lomu sabiedrībā, īpaši, ja tās meklē veidus, kā izmantot modernas finanšu tehnoloģijas (*FinTech*), ja vien tās ietver abus definīcijas komponentus: 1) pieņem noguldījumus un citus atmaksājamus līdzekļus un 2) piešķir aizdevumus.

Īpaši gadījumos, kad nav skaidri konstatējams, vai tiek veiktas šīs divas bankas pamatdarbības, ECB pārbauda pamatā esošos iemeslus un veic **padziļinātu analīzi**. Īpaša pieeja ir iestādēm, kas neveic abas darbības, bet tomēr attiecīgajā dalībvalstī uz tām attiecas obligāta licencēšanas prasība, piemēram, pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumu (PVKIU) un alternatīvo ieguldījumu fondu depozitārijiem.

- Formāla atbilstība atsevišķajiem kredītiestādes definīcijas komponentiem (kā, piemēram, var būt gadījumā, kad pretendents iesniedz iesniegumu

kredītiestādes licences saņemšanai, bet faktiski neizvērs atbilstošās darbības) parasti netiek uzskatīta par pietiekamu iemeslu, lai iestāde saņemtu kredītiestādes licenci. Lai noteiktu pretendējošās iestādes atbilstību, ECB novērtē, vai tā **pietiekamā mērā izvērš abas** definīcijā noteiktās darbības (noguldījumu vai citu atmaksājamo līdzekļu pieņemšana un aizdevumu piešķiršana). Tiek padziļināti pārbaudīta iesnieguma iespējamā **papildu motivācija** gadījumos, ja pastāv vai tiek uzskatīts, ka pastāv tikai formāla atbilstība.⁷

- ECB pārbauda, vai vispārējais prudenciālais regulējums, kas attiecas uz kredītiestādēm, ir paredzētajām darbībām **pareizākais un atbilstošākais regulējums**. Noteiktām specializētām finanšu darbībām, piemēram, e-naudas emisijai un maksājumu pakalpojumiem, pastāv atbilstošāks specializēts regulējošais režīms.
- Pretendentam jāattīsta abas darbības (noguldījumu vai citu atmaksājamo līdzekļu pieņemšana un aizdevumu piešķiršana), lai to varētu uzskatīt par kredītiestādi. Taču darbību uzsākšanas posmā (piemēram, pirmajos 12 mēnešos pēc uzņēmējdarbības uzsākšanas) pieļaujama noteikta elastības pakāpe.

Ja pretendents, uzsākot uzņēmējdarbību, neplāno nekavējoties sākt piedāvāt vienu no definīcijā norādītajām darbībām, kompetentajai iestādei jānovērtē, vai tas varētu ietekmēt uzņēmējdarbības plāna dzīvotspēju.

Piemēram, nesaņemot procentu ieņēmumus, ko nodrošina kredītu izsniegšanas darbība, tiek ietekmēti procentu maksājumi noguldījumu piesaistes jomā. Uzraudzības iestādes tādā gadījumā novērtē, vai šāds uzņēmējdarbības modelis ir ilgtspējīgs, ņemot vērā plānoto trūkstošās darbības pakāpeniskas uzsākšanas periodu.

Ja iestādes uzņēmējdarbības plāns neparedz pēc darbības uzsākšanas posma regulāri savā vārdā piešķirt aizdevumus, kompetentā iestāde novērtē, vai atbilstošāks nebūtu cits regulējums.

Norādījumi par definīcijā lietotajiem terminiem

Ne CRR, ne CRD IV netiek definēti atsevišķie jēdzieni, kas kopā veido kredītiestādes definīciju. Lai gan praksē dažu jēdzienu definīcija (piemēram, "uzņēmums") faktiski neizraisa nekādas diskusijas, citu jēdzienu definīcijas trūkuma rezultātā dažādās ES dalībvalstīs dažādi interpretēts, kādas iestādes tiek klasificētas kā kredītiestādes. Lai nodrošinātu konsekveni, tālāk sniegti norādījumi par to, kā ECB interpretē noteiktus svarīgākos terminus (neierobežojot valstu un ES tiesību aktu prasības).

⁷ Pārbaudē tiek ņemtas vērā visas piemērojamās valstu juridiskās prasības.

Noguldījumi vai citi atmaksājami līdzekļi

Viens no galvenajiem saskaņotas prudenciālās uzraudzības mērķiem ir atbilstoša noguldītāju, ieguldītāju un patērētāju aizsardzība. Šajā sakarā uzraudzība tiek piemērota iestādēm, kuru uzņēmējdarbība ietver atmaksājamo līdzekļu pieņemšanu no sabiedrības noguldījumu vai citā veidā, piemēram, atkārtoti emitējot obligācijas un citus līdzvērtīgus vērtspapīrus. Tādējādi atmaksājamus līdzekļus, t.sk. noguldījumus, var veidot ilgtermiņa krājkonti, norēķinu konti, nekavējoties atmaksājami krājkonti, līdzekļi ieguldījumu kontos, vai atmaksājami līdzekļi citās formās. Saskaņā ar vispārīgu Eiropas Savienības Tiesas interpretāciju "citi atmaksājami līdzekļi" nozīmē ne tikai finanšu instrumentus, kuru būtiska pazīme ir nepieciešamība tos atmaksāt, bet arī tādus finanšu instrumentus, uz kuriem, lai gan tiem nepiemīt šāda pazīme, attiecas līgumiska vienošanās atmaksāt samaksātos līdzekļus.⁸

Tāda pati plaša interpretācija piemērojama arī terminam "noguldījumi", kas ES direktīvā par noguldījumu garantiju sistēmām⁹ definēti kā "kredīta atlikums, ko veido kontā atlikušie līdzekļi vai īslaicīgas situācijas, kuras rada parasti banku darījumi, un ko kredītiestādei ir jāatmaksā [pēc nominālvērtības] saskaņā ar normatīvajos aktos un līgumos paredzētajiem nosacījumiem, tostarp termiņnoguldījums un krājnoguldījums".¹⁰

Līdzekļi, kas saņemti saistībā ar specifisku pakalpojumu sniegšanu, t.sk., piemēram, maksājumu pakalpojumiem vai elektroniskās naudas emisiju, nepārprotami nav ietverti CRD IV un/vai CRR tvērumā.¹¹

Klienti

Neskarot valstu tiesību aktos esošo "klientu" definīciju piemērošanu, "klienti" prudenciālās uzraudzības kontekstā ietver fizisku vai juridisku personu, kuras uztic savus līdzekļus neuzraudzītām iestādēm, kuru finansiālā stabilitāte nav noteikta, aizsardzības elementu. Uz specifiskām grupām, kurām šāda aizsardzība netiek uzskatīta par nepieciešamu, tādējādi var neattiecināt terminu "klienti". Piemēram, personas, kurām ir (personiskas) attiecības ar uzņēmumu, kuram tie uztic savu naudu, un tādējādi tās spēj novērtēt uzņēmuma finansiālo stabilitāti, vai profesionāli tirgus dalībnieki ar pietiekamu pieredzi un līdzekļiem, lai paši veiktu darījumu partnera izpēti.

⁸ Eiropas Savienības Tiesas 1999. gada 11. februāra spriedums, *Romanelli*, C-366/97, ECLI:EU:C:1999:71, 17. punkts.

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 16. aprīļa Direktīva 2014/49/ES par noguldījumu garantiju sistēmām (OV L 173, 12.06.2014., 149. lpp.).

¹⁰ Direktīvas par noguldījumu garantiju sistēmām 2. panta 1. punkta 3) apakšpunkts.

¹¹ Otrās maksājumu pakalpojumu direktīvas (Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 25. novembra Direktīvas 2015/2366/ES par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 2002/65/EK, 2009/110/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 un atceļ Direktīvu 2007/64/EK (OV L 337, 23.12.2015., 35. lpp.)) 18. panta 3.punkts un Eiropas Parlamenta un elektroniskās naudas direktīvas (Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 16. septembra Direktīvas 2009/110/EK par elektroniskās naudas iestāžu darbības sākšanu, veikšanu un konsultatīvu uzraudzību, par grozījumiem Direktīvā 2005/60/EK un Direktīvā 2006/48/EK un par Direktīvas 2000/46/EK atcelšanu (OV L 267, 10.10.2009., 7. lpp.)) 6. panta 3. punkts.

Piešķir aizdevumu savā vārdā

Kreditēšana, piešķirot aizdevumus vai kredītus, jāveic kredītiestādei savā vārdā. Tādējādi kredītiestāde ir kreditors, bet aizdevumi/kredīti, ko tā izsniedz, kļūst par tās aktīviem. Dažādie aizdevumu veidi ietver arī aizdevumus, kas minēti CRD IV I pielikuma 2. darbībā, t.i. patēriņa kredītus, hipotēku kredītus, faktūrkreditēšanu un tirdzniecības darījumu finansēšanu. Konta pārtēriņu arī var klasificēt kā aizdevumu saskaņā ar CRR definīciju.

4.2. Apstākļi, kas izraisa licencēšanas prasību

Sākotnējā licencēšana

Iestādām var būt jāiesniedz VKI iesniegums sākotnējās licences saņemšanai dažādu iemeslu dēļ. Tas, vai nepieciešama pagaidu vai pastāvīga licence, principā neietekmē iesnieguma būtību. Licences tomēr parasti izsniedz uz neierobežotu laiku.

- Jebkurai **personai (vai personu grupai), kas vēlas kļūt par kredītiestādi**, t.i., sākt pieņemt noguldījumus vai citus atmaksājamus līdzekļus un izsniegt aizdevumus, nepieciešama jauna licence. Tā var būt jaunizveidota iestāde vai esoša iestāde, kas jau veikusi vienu no nepieciešamajām divām darbībām un tagad vēlas piedāvāt arī otru darbību. Tā var būt arī regulēta finanšu iestāde, kas plāno paplašināt uzņēmējdarbību, sniedzot pilnu banku pakalpojumu klāstu.
- Jauna licence arī var būt nepieciešama, ja **apvienojas divas vai vairākas kredītiestādes, radot jaunu iestādi, lai aptvertu apvienotās kredītiestādes darbības**. Jebkurai jaunai iestādei, kas veic regulētas darbības, nepieciešama licence.

Šāda jauna iestāde dažkārt pastāv tikai īsu laika periodu, piemēram, apvienošanās laikā, kad kredītiestādes darbības jānodala un jānodod jaunai pagaidu iestādei, iekams tās tiek iekļautas galīgajā iestādē. Neraugoties uz šīs jaunās iestādes pagaidu raksturu, tai tomēr nepieciešama licence.

Tomēr pieļaujams izņēmums attiecībā uz pagaidu kredītiestādēm, kuras veic darbības juridiski tikai ļoti īsu brīdi, t.i., tikai tik ilgi, kamēr tiek pabeigti ar apvienošanas saistītie juridiskie darījumi. Lai pieņemtu lēmumu, vai iespējams izņēmums, uzraudzības iestādes ņem vērā konkrētos apstākļus un riskus, kas saistīti ar šā darījuma veikšanu. ECB uzskata, ka šāds izņēmums iespējams tikai tad, ja iesaistītās puses nodrošina drošības mehānismu gadījumiem, kad darbības pārņemšanu nav iespējams īstenot juridiski paredzētajā brīdī. Tomēr nepieciešams saņemt visus pārējos uzraudzības iestāžu apstiprinājumus, kas saistītas ar apvienošanas.

- **Pagaidu banka** ir pagaidu kredītiestāde, kas speciāli izveidota ar mērķi turēt citas – parasti maksātnespējīgas – kredītiestādes aktīvus un saistības, lai nodrošinātu kritisko funkciju izpildi, kamēr tiek veikta aktīvu pārdošana vai

norakstīšana. Pagaidu bankas, lai gan to darbība ir īslaicīga, ir kredītiestādes un tāpēc uz tām attiecas ECB lēmums par licences izsniegšanu.

Pagaidu bankas bieži vien jāizveido ātri, lai atbalstītu krīzes apstākļos esošu banku. Ņemot vērā situācijas steidzamību un īsos termiņus, pienācīgi pamatotos apstākļos pagaidu bankām var izsniegt licenci ar atbrīvojuma nosacījumu, kā noteikts banku atvēršanas un neregulējuma direktīvā¹², ļaujot tām sākt darbību, nenodrošinot pilnīgu atbilstību CRD IV prasībām. Šāda veida atbrīvojuma nosacījums tomēr pieļaujams ierobežotu laiku.

Atkarībā no konkrētās situācijas pagaidu banku licencēšanu veic sadarbībā ar citām iestādēm, proti, Vienotā neregulējuma valdi vai valsts neregulējuma iestādi. Nepieciešamības gadījumā var iesaistīt arī citas iestādes.

Pārmaiņas licencē

Iestādēm var būt jāiesniedz iesniegums, lai mainītu sākotnējo licenci dažādu, t.sk. arī tālāk uzskaitīto, iemeslu dēļ.

- Dažas dalībvalstis neizsniedz universālas banku darbības licences, t.i., licences, kas ļauj pretendētājam veikt visas darbības, kas norādītas CRD IV I pielikumā, kā arī, ja to nosaka valsts tiesību akti, citas darbības. Gadījumā, ja licences nav universālas, var būt nepieciešams paplašināt sākotnējās licences tvērumu, ja licencētā iestāde vēlas sākt veikt citu regulētu darbību, piemēram, ieguldījumu pakalpojumus, portfeļu pārvaldīšanu, glabāšanas un kontu turēšanas pakalpojumus, utt.

CRD IV I pielikums

DARBĪBAS, UZ KURĀM ATTIECAS SAVSTARPĒJA ATZĪŠANA

1. Noguldījumu vai citu atmaksājamu līdzekļu pieņemšana.
2. Aizdevums, tostarp patēriņa kredīts, kredītligumi, kas saistīti ar nekustamo īpašumu, faktūrkreditēšana ar vai bez regresa tiesībām, tirdzniecības darījumu finansēšana (arī akceptēta vekseļa kredīts).
3. Finanšu noma.
4. Maksājumu pakalpojumi, kā definēts Direktīvas 2007/64/EK 4. panta 3. punktā.

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija Direktīva 2014/59/ES, ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atvēršanas un neregulējuma režīmu un groza Padomes Direktīvu 82/891/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/ES, 2012/30/ES un 2013/36/ES, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 un (ES) Nr. 648/2012 (OV L 173, 12.06.2014., 190. lpp.).

5. Citu maksāšanas līdzekļu (piemēram, ceļojuma čeku un bankas pārveduma vekseļu) izdošana un pārvaldība, ciktāl uz šādu darbību jau neattiecas 4. punkts.
6. Garantijas un saistības.
7. Tirdzniecība savā vai klienta vārdā ar jebkuru no turpmāk minētajiem:
 - a) naudas tirgus instrumenti (čeki, parādzīmes, noguldījumu sertifikāti u. c.);
 - b) ārvalstu valūta;
 - c) regulētā tirgū tirgoti finanšu nākotnes līgumi un iespējas līgumi;
 - d) valūtu kursu un procentu likmju instrumenti;
 - e) pārvedami vērtspapīri.
8. Dalība vērtspapīru emisijās un ar šādām emisijām saistīto pakalpojumu sniegšana.
9. Uzņēmumu konsultēšana par kapitāla struktūru, darbības stratēģiju un ar to saistītiem jautājumiem un padomi un pakalpojumi saistībā ar uzņēmumu apvienošanu un pirkšanu.
10. Starpniecība naudas darījumos.
11. Portfeļa pārvaldība un konsultācijas.
12. Vērtspapīru glabāšana un administrēšana.
13. Kredītinformācijas pakalpojumi.
14. Glabāšanas pakalpojumi.
15. Elektroniskās naudas emitēšana.

Uz pakalpojumiem un darbībām, kas paredzētas Direktīvas 2004/39/EK I pielikuma A un B iedaļā, ja ir norāde uz minētās direktīvas I pielikuma C iedaļā paredzētajiem finanšu instrumentiem, attiecas savstarpēja atzīšana saskaņā ar šo direktīvu.

-
- Iestāde savas pastāvēšanas laikā var izvēlēties veikt dažādas darbības. Ja valsts tiesību akti nosaka, ka **darbības maiņai** nepieciešams lēmums par licences piešķiršanu, procesā jāiesaistās ECB un jāpieņem lēmums par licences piešķiršanu. Taču, ja sākotnējā licence jau ietver jauno darbību, nav nepieciešams pietikums pārmaiņām licencē.
 - Var mainīties arī iestādes juridiskā forma. Ja saskaņā ar valsts tiesību aktiem **juridiskās formas maiņai** nepieciešams saņemt lēmumu par licences piešķiršanu vai mainās iestādei piemērotais prudenciālās uzraudzības režīms, procesā būtu jāiesaistās ECB un jāpieņem lēmums par licences piešķiršanu. Ja

saskaņā ar valsts tiesību aktiem juridiskās formas maiņai nav nepieciešams lēmums par licences piešķiršanu, tomēr var būt nepieciešams saņemt cita veida uzraudzības iestādes pastiprinājumus, piemēram, ja tiek mainīti kredītiestādes pamatdokumenti (statūti).

- **Apvienošanās** rezultātā ECB var būt jāpieņem lēmums par licences darbības jomas paplašināšanu, īpaši, ja šo iestāžu licences neaptver vienas un tās pašas darbības iestādei, kas pārņem regulētās darbības, ko iepriekš veica citas apvienošanās procesā iesaistītās puses, nepieciešama atļauja visam darbību kopumam. Ja iestādei jau izsniegta bankas darbības licence, var būt jāpaplašina šīs licences darbības joma. Jāsaņem arī visi pārējie nepieciešamie uzraudzības iestāžu apstiprinājumi, kas saistīti ar apvienošanos.

Ņemot vērā ECB ekskluzīvo kompetenci izsniegt licences VUM ietvaros, bez iepriekšējas ECB atļaujas licenci nedrīkst nodot tālāk jaunai vai jau esošai iestādei.

Parasti iesniegumus par pārmaiņām licencē var novērtēt proporcionālāk nekā iesniegumus sākotnējās licences izsniegšanai. Attiecīgie piemēri iekļauti 5. sadaļā.

4.3. Papildu darbības, ko regulē valstu tiesību akti

Sk. arī ECB banku uzraudzībai veltītajā interneta vietnē pieejamo skaidrojumu:

[2017. gada 31. marta vēstule par ECB kompetenci īstenot uzraudzības pilnvaras, kas tai piešķirtas saskaņā ar valstu tiesību aktiem.](#)

Valstu tiesību aktos var būt regulētas darbības, kas nav iekļautas CRD IV I pielikumā. Tāpēc ikvienā gadījumā, kad valstu tiesību aktos noteikta prasība, lai kredītiestāde saņemtu atļauju, pirms tā uzsāk kādu finanšu darbību, ECB var būt jāpieņem lēmums par šādas atļaujas piešķiršanu, pat ja darbība nav iekļauta CRD IV I pielikumā norādīto darbību sarakstā, ja uz šādu atļaujas saņemšanas prasību attiecas ES tiesību aktos noteikta uzraudzības funkcija.^{13 14}

ECB izsniedz atļaujas attiecībā uz darbībām, ko regulē tikai valstu tiesību akti, ja uz tām attiecas ES tiesību aktos noteikta uzraudzības funkcija.

¹³ Pagaidām, kamēr tiks veikts turpmāks novērtējums, tas neattiecas uz atļaujām kredītiestāžu darbībām ar nodrošinātajām obligācijām, kuru gadījumā saskaņā ar valstu tiesību aktiem nepieciešama speciāla atļauja.

¹⁴ Saskaņā ar VUM pamatregulas 78. panta 5. punktu, kas nosaka, ka "lēmums par atļaujas izsniegšanu attiecas uz pieteicēja darbību kredītiestādes statusā saskaņā ar piemērojamiem nacionālajiem tiesību aktiem (...)".

5. Iesniegumu licences saņemšanai novērtēšana

Vairāk informācijas sk.

- EBI tehniskie standarti
- Darbības programma: CRD IV 10. pants
- Pašu kapitāls: CRD IV 12. pants
- Vadības piemērotība: CRD IV 91. pants
- Akcionāru piemērotība: CRD IV 14. pants

Uzraudzības iestādes novērtē informāciju, ko pretendents iesniedzis, lai saņemtu sākotnējo bankas darbības licenci vai mainītu esošu licenci, atbilstoši ES un valstu tiesību aktos noteikto kritēriju kopumam un pieprasītajai licencei atbilstošā veidā. Tālāk sniegti dažu novērtējuma aptverto jomu piemēri:

- vispārējs pretendenta un tā darbības vēstures raksturojums, t.sk. licences pieprasījuma apstākļi un pamatojums;
- darbības programma, t.sk. plānotās aktivitātes, uzņēmējdarbības modelis un ar to saistītais riska profils;
- pretendenta organizatoriskā struktūra, t.sk. IT struktūra un ārpakalpojumu izmantošanas prasības;
- finanšu informācija, t.sk. bilances prognozes un peļņas un zaudējumu aprēķina aplēses un iekšējā kapitāla un likviditātes pietiekamība;
- akcionāru piemērotība;
- valdes locekļu, personu, kas pilda pamatfunkcijas, un uzraudzības valdes piemērotība.

Turpmākajās sadaļās detalizētāk skaidroti novērtējuma kritēriji.

5.1. Kapitāls¹⁵

Licences pieteikumu novērtējuma ietvaros uzraudzības iestāde novērtē pieteikuma iesniedzējas iestādes¹⁶ kapitāla apjomu, kvalitāti, izcelsmi un sastāvu. Uzraudzības iestāde novērtē kapitāla vajadzības saistībā ar visiem pieteikumiem neatkarīgi no tā, vai pieteikums attiecas uz sākotnējo atļauju, atļauju, kas tiek izsniegta apvienošanās vai iegādes kontekstā, pagaidu bankas darbības atļauju vai esošas atļaujas tvēruma paplašināšanu. Veicot kapitāla vajadzību novērtējumu, tiek ņemts vērā stāvoklis laikā, kad tiek apsvērta atļaujas piešķiršana, kā arī prognozētās kapitāla vajadzības noteiktā laika periodā.

Vērojamas atšķirības starp to, kā dažādas VKI nosaka vajadzīgā kapitāla apjomu. Tāpēc lietderīgi izskaidrot divas pamatā esošās koncepcijas.

¹⁵ Norādījumu par licencēšanu otrajā pārstrādātajā izdevumā pievienota 5.1. sadaļa.

¹⁶ Atkarībā no katra gadījuma konkrētajiem apstākļiem pieteikuma iesniedzējs ne vienmēr ir iestāde, kura plāno saņemt kredītiestādes darbības atļauju. Tas var būt arī, piemēram, juridiskas iestādes, kuru paredzēts izveidot tad, kad atļauja būs saņemta, plānotais akcionārs (vai akcionāri).

Sākotnējās kapitāla prasības

Sākotnējās kapitāla prasības attiecas uz absolūto minimālo kapitāla apmēru, kādam kredītiestādei jābūt saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Sākotnējam kapitālam atļaujas piešķiršanas brīdī jābūt pilnībā apmaksātam¹⁷ un pēc tam tas jāsaglabā šādā līmenī visu kredītiestādes darbības laiku saskaņā ar CRR 93. pantu. CRD IV nosaka, ka sākotnējais kapitāla minimālais apmērs ir 5 milj. euro¹⁸. Transponējot CRD IV nacionālajos tiesību aktos, dažas dalībvalstis noteikušas augstāku sākotnējā kapitāla sliekšni. Šādos gadījumos, nosakot sākotnējā kapitāla apmēru, tiek izmantots šis augstākais sliekšnis.

Pašu kapitāla prasība

Pašu kapitāla prasība attiecas uz kapitāla apmēru, kāds kredītiestādei jāuztur pēc atļaujas saņemšanas, lai tā varētu absorbēt iespējamus zaudējumus un mazināt tās darbībai piemītošos riskus. Pašu kapitāla prasības apmēru nosaka atļaujas izsniegšanas laikā, pamatojoties uz pieteikuma iesniedzēja uzņēmējdarbības plānu un paredzamajiem kredītriska, darbības riska un tirgus riska svērtajiem aktīviem. Tas attiecas gan uz individuālām iestādēm, gan grupām, kas ir pakļautas konsolidētajai uzraudzībai.

Kapitāla kvalitāte

CRR 72. pants saistībā ar 25. pantu paredz, ka iestādes pašu kapitālu veido tās pirmā līmeņa pamata kapitāla (CRR 26.–50. pants), pirmā līmeņa papildu kapitāla (CRR 51.–61. pants) un otrā līmeņa kapitāla (CRR 62.–71. pants) summa.

Lai nodrošinātu konsekvenci, novērtējot, cik spēcīga ir kredītiestāžu kapitāla bāze, ir harmonizēti noteikumi par to, ko var uzskatīt par to veidojošajiem elementiem. CRR definē, kādus kapitāla instrumentus un posteņus var atzīt kā pašu kapitāla elementus.

Veicot novērtējumu, uzraugi pārlicinās, ka kapitālu veido atbilstoši elementi, tādējādi nodrošinot kapitāla kvalitāti.

Tiek sagaidīts, lai kredītiestādes kapitāls būtu skaidri nodalīts no citiem īpašnieku aktīviem, jo tam vienmēr jābūt pilnībā pieejamam un bez kādiem ierobežojumiem jābūt tikai un vienīgi kredītiestādes rīcībā.

Atļaujas izsniegšanas brīdī sagaidītais kapitāla apjoms

Uzraugi novērtē kredītiestādes kapacitāti uzturēt pietiekamu kapitāla līmeni konkrētā laika periodā, parasti – triju gadu laikā. Šajā nolūkā viņi novērtē pieteikuma

¹⁷ Izņemot gadījumus, kad valstu tiesību akti skaidri nepieļauj iespēju iepriekš apmaksāt minimālo sākotnējo kapitālu. Šādā gadījumā ECB lēmumam var tikt pievienots suspensīvs nosacījums, kas nosaka, ka atļauja stājas spēkā tikai pēc tam, kad sākotnējais kapitāls ir pilnībā apmaksāts.

¹⁸ Šim noteikumam ir daži konkrēti izņēmumi. Sīkāku informāciju sk. CRD IV 12. panta 4. punktā. Dažām kredītiestāžu kategorijām minimālā sākotnējā kapitāla prasība var būt arī zemāka par 5 milj. euro.

iesniedzējas kredītiestādes uzņēmējdarbības plānu un aktivitātes, kas tiks veiktas, un ar tām saistītos riskus.

ECB sagaida no kredītiestādes, lai tās kapitāls atļaujas izsniegšanas brīdī būtu pietiekams ar tās riska darījumu apjomu šajā laika periodā saistīto zaudējumu absorbēšanai.

Tiek sagaidīts, lai uzņēmējdarbības plāns ietvertu centrālo scenāriju un nelabvēlīgu scenāriju, kas ietver smagus, bet ticamus apstākļus pirmo triju darbības gadu laikā. Veicot uzņēmējdarbības plāna vispārējo novērtējumu, uzraugi pārskata un pārbauda centrālajā un nelabvēlīgajā scenārijā izmantotās prognozes.

Atļaujas izsniegšanas brīdī sagaidītā kapitāla apjoma noteikšanas standarta prakse ietver vairākus aprēķinus un to rezultātu salīdzināšanu.

- Pirmkārt, pieteikuma iesniedzējs veic pašu kapitāla prasības aplēses katram no trim pirmajiem darbības gadiem un nosaka augstāko no šiem trim rezultātiem.
- Otrkārt, šis rezultāts tiek salīdzināts ar sākotnējā kapitāla prasību saskaņā ar valsts tiesību aktiem, lai noteiktu, kurš no šiem abiem līmeņiem ir augstāks.
- Treškārt, otrajā solī noskaidrotajam augstākajam no abiem līmeņiem tiek piešķirti kumulatīvie zaudējumi (ja tādi ir), kas pirmajos trijos darbības gados paredzami saskaņā ar kredītiestādes centrālo vai nelabvēlīgo scenāriju (atkarībā no tā, kura summa ir lielāka). Pamatojoties uz šiem trim soļiem, tiek aprēķināts kopējais kapitāla apjoms, kādam vajadzētu būt kredītiestādes rīcībā atļaujas izsniegšanas brīdī (t.i., atļaujas izsniegšanas brīdī sagaidītais kapitāla apjoms).

Atļaujas izsniegšanas brīdī sagaidītais kapitāla apjoms tiek aprēķināts, pamatojoties uz pieteikuma iesniedzēja uzņēmējdarbības plānu un tajā izmantotajiem pieņēmumiem par pirmajiem trim darbības gadiem. Mērķis ir noteikt kapitāla līmeni, kam vajadzētu nodrošināt kredītiestādes atbilstību aplēsēm par kapitāla prasībām tās dažos pirmajos darbības gados.

Šajā jomā kompetento iestāžu, t.sk. ECB, parasta prakse ir papildus sākotnējā kapitāla prasībai noteikt individuālu uz riskiem pamatotu drošības rezervi. Tas tiek darīts tāpēc, ka sākotnējā kapitāla prasības izpilde jānodrošina visā kredītiestādes darbības laikā un to nevar izmantot, lai absorbētu potenciālos zaudējumus.

Tāpēc atļaujas izsniegšanas brīdī sagaidīto kapitāla apjomu definē ne tikai kā kapitāla apjomu, kas garantē izpildi šajā attiecīgajā konkrētajā brīdī, bet arī kā kapitāla apjomu, kas garantē gan pašu kapitāla prasības, gan sākotnējā kapitāla prasības izpildi dažu pirmo darbības gadu laikā.

Kapitāla pieejamība

Tiek nošķirta tā atļaujas izsniegšanas brīdī sagaidītā kapitāla daļa, kas pilnībā jāapmaksā atļaujas izsniegšanas brīdī, un atlikusī daļa, kuras segšanai var izmantot kapitāla resursus.

Atļaujas izsniegšanas brīdī sagaidītā kapitāla pilnībā apmaksājamās daļas aprēķins balstās uz augstāko no diviem lielumiem, t.i., sākotnējo kapitāla prasību vai pašu kapitāla prasību, kam pieskaita pieteikuma iesniedzēja aplēsi par zaudējumu apjomu pirmajā darbības gadā.

ECB sagaida, lai starpība starp atļaujas izsniegšanas brīdī pilnībā apmaksājamo daļu un atļaujas izsniegšanas brīdī sagaidītā kapitāla apjomu tiktu segta, izmantojot atļaujas izsniegšanas brīdī pieejamos kapitāla resursus.

Kapitāla resursus definē kā pretendentam droši pieejamos aktīvus. Pēc uzraugu pārbaudes kapitāla resursos var ietvert: aizņemtus līdzekļus, garantijas vēstules, akcionāru privātos finanšu līdzekļus un finanšu instrumentus, kas emitēti vai kurus paredzēts emitēt finanšu tirgos, utt. Tiek sagaidīts, lai pretendents pierādītu šo papildu resursu pieejamību.

Piemēri

Tālāk sniegtie piemēri ilustrē atļaujas izsniegšanas brīdī sagaidītā kapitāla kopējā apjoma iespējamās atšķirības, kas var veidoties sakarā ar to, ka dažās dalībvalstīs noteikts augstāks sākotnējā kapitāla prasības sliekšnis, un atšķirību starp apmaksāto kapitālu un kopējo sagaidītā kapitāla apjomu.

1. piemērs. Pašu kapitāla prasība pārsniedz sākotnējā kapitāla prasību

Šajā piemērā tiek aplēsts, ka pašu kapitāla prasība pirmajos trijos darbības gados pastāvīgi ir augstāka par sākotnējā kapitāla prasību. Augstākais pašu kapitāla prasības līmenis (12), kas tiek sasniegts trešajā gadā, tiek pieskaitīts pirmajos trijos gados prognozētajiem kumulatīvajiem zaudējumiem (4), iegūstot 16, kas ir kredītiestādes atļaujas izsniegšanas brīdī sagaidītais kapitāla apjoms (t.sk. kapitāla resursi). Atļaujas izsniegšanas brīdī pilnībā apmaksājamā sagaidītā kapitāla apjoms šajā piemērā ir 8. To veido aplēstā pašu kapitāla prasība pirmajā gadā (6), kam pieskaitīti pirmajā gadā prognozētie zaudējumi (2).

1. attēls

Pašu kapitāla prasība pārsniedz sākotnējā kapitāla prasību

	1. gads	2. gads	3. gads
Sākotnējā kapitāla prasība	5	5	5
Pašu kapitāla prasība	6	9	12
Uzkrātie gada zaudējumi	2	3.5	4
	8		16
	Kopējais sagaidītā kapitāla apjoms, kas jāapmaksā atļaujas izsniegšanas brīdī		Kopējais sagaidītā kapitāla apjoms atļaujas izsniegšanas brīdī (apmaksātais + kapitāla resursi)

2. piemērs. Valsts tiesību aktos noteiktā sākotnējā kapitāla prasība pārsniedz pašu kapitāla prasību

Šajā piemērā sākotnējā kapitāla prasība (15) pirmajos trijos darbības gados pastāvīgi ir augstāka par pašu kapitāla prasību. Tā kā 15 ir augstākais no abiem lielumiem, aprēķinā tiek izmantots sākotnējās kapitāla prasības, nevis pašu kapitāla prasības apjoms. Tādējādi 15 pieskaita pirmo triju gadu kumulatīvajiem zaudējumiem (4), iegūstot 19. Šajā piemērā 19 ir sagaidītais kapitāla apjoms (t.sk. kapitāla resursi) brīdī, kad pretendentam tiek izsniegta atļauja, savukārt 17 – sākotnējais kapitāls (15), kam pieskaita pirmajā gadā prognozētos zaudējumus (2) – ir apjoms, kas jāapmaksā atļaujas izsniegšanas brīdī.

2. attēls

Valsts tiesību aktos noteiktā sākotnējā kapitāla prasība pārsniedz pašu kapitāla prasību

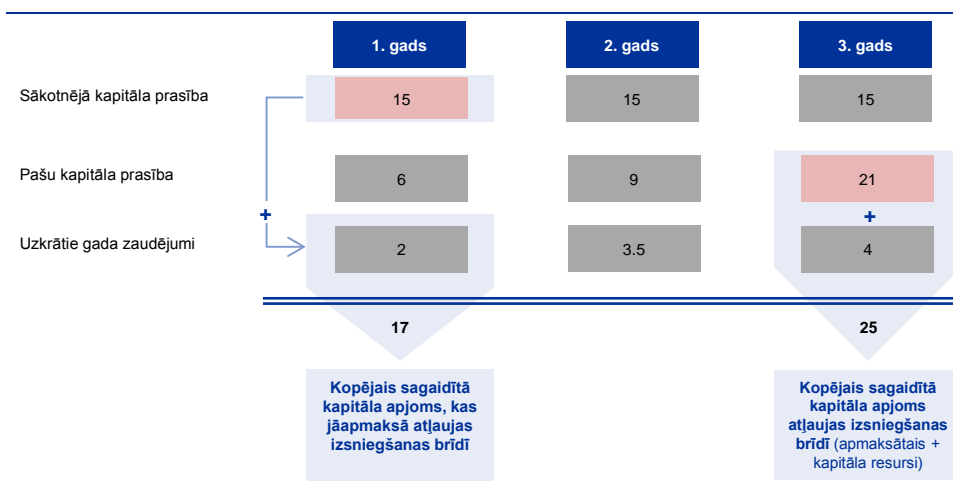
	1. gads	2. gads	3. gads
Pašu kapitāla prasība	6	9	12
Sākotnējā kapitāla prasība	15	15	15
Uzkrātie gada zaudējumi	2	3.5	4
	17		19
	Kopējais sagaidītā kapitāla apjoms, kas jāapmaksā atļaujas izsniegšanas brīdī		Kopējais sagaidītā kapitāla apjoms atļaujas izsniegšanas brīdī (apmaksātais + kapitāla resursi)

3. piemērs. Izmantotais augstākais lielums mainās

Šajā piemērā prognozētais pašu kapitāla prasības apjoms strauji pieaug un trešajā gadā pārsniedz sākotnējā kapitāla prasību. Šis augstākais pašu kapitāla prasības līmenis (21), tiek pieskaitīts pirmajos trijos gados prognozētajiem kumulatīvajiem zaudējumiem (4), iegūstot 25, kas ir sagaidītais kapitāla apjoms (t.sk. kapitāla resursi) brīdī, kad pretendents tiek izsniegta atļauja. Atļaujas izsniegšanas brīdī pilnībā apmaksājamā sagaidītā kapitāla apjoms (17) ir tāds pats kā iepriekšējā piemērā.

3. attēls

Izmantotais augstākais lielums mainās

Jāņem vērā, ka atšķirībā no iepriekš minētajiem piemēriem aprēķinā izmantojamais augstākais lielums var rasties arī pirmajā vai otrajā gadā.

Turklāt uzraudzības iestāde atļaujas izsniegšanas brīdī var pieprasīt papildu kapitālu, ja ir nepieciešamība nodrošināties pret konkrētiem riskiem, piemēram, "darbības uzsākšanas risku" vai "izpildes risku" atkarībā no konkrētajiem apstākļiem, analizējot katru atsevišķo gadījumu.

Vieta

Tiek sagaidīts, lai pilnībā apmaksājamais kapitāls tiktu atspoguļots kredītiestādes uzskaitē, ja vien valsts tiesību aktos nav noteikta citāda pieeja.

Laiks

Ieteicams, lai viss pilnībā apmaksājamā sagaidītā kapitāla apjoms tiktu apmaksāts pirms atļaujas saņemšanas. Taču, ja valsts tiesību aktu vai prakses dēļ tas nav

iespējams, sākotnējais kapitāls būtu jāapmaksā pirms atļaujas izsniegšanas vai vismaz pirms tiek uzsākta komerciāla darbība¹⁹.

Ja to prasa valsts tiesību akti, tiek sagaidīts, lai uzraugiem tiktu iesniegts kapitāla maksājuma vai pārveduma apliecinājums.

Banku grupas

Dažos gadījumos jaunizveidotas bankas pieder pie esošas banku grupas. Jaunizveidota meitas banka atkarībā no tās lieluma un darbības var ietekmēt grupas kapitāla līmeni. Novērtējot jaunizveidotas iestādes potenciālo ietekmi uz banku grupu, tiek ņemti vērā atbrīvojumi no prasību izpildes.

Atbrīvojumus no prasību izpildes var piešķirt kompetentā iestāde, un saskaņā ar tiem jaunizveidota iestāde var būt atbrīvota no individuālas kapitāla un/vai likviditātes prasību izpildes. Tā vietā šīs jaunizveidotās bankas prasības tiek integrētas tās mātesuzņēmuma prudenciālās konsolidācijas tvērumā.

Ja ir paredzēts, ka kredītiestāde būs individuālā līmenī atbrīvota no kapitāla un/vai likviditātes prasībām, lēmumi par šādu atbrīvojumu jāpieņem pirms atļaujas izsniegšanas vai vienlaikus ar to, lai atbrīvojums tiktu piemērots no atļaujas izsniegšanas brīža.

Parasti atbrīvojumi atļaujas izsniegšanas brīdī tiek piešķirti tajos gadījumos, kad pieteikuma iesniedzējs un/vai mātesuzņēmums jau ir uzraudzītā iestāde.

Pagaidu bankas

Parasti arī jaunizveidotām pagaidu bankām jāizpilda kapitāla un likviditātes prasības.

Sakarā ar pagaidu bankām raksturīgajām neskaidrībām saistībā ar novērtējumu un izmaksām uzraugi, novērtējot katru atsevišķo gadījumu, posmā pēc noregulējuma var noteikt augstākas vai zemākas kapitāla prasības, nekā bijušas noteiktas sākotnējai bankai.

Pamatā pagaidu bankai vajadzētu saglabāt tādu pašu kapitāla procentu, kāds tai bijis iepriekšējās darbības laikā, ņemot vērā tai nodoto aktīvu, tiesību un saistību piesardzīgu novērtējumu, līdz brīdim, kad tai var veikt pilnīgu novērtējumu uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesa (SREP) ietvaros.

¹⁹ Komerciālas darbības uzsākšanu saprot kā brīdi, kad kredītiestāde uzsāk piedāvāt savus produktus ar mērķi piesaistīt klientus.

5.2. Darbības programma²⁰

Kad EBI būs apstiprinājusi RTS projektu, informācija, kas jāiesniedz saistībā ar iesniegumu licences saņemšanai, tiks konkretizēta un aptvers plašu dokumentu un detalizētas informācijas klāstu par dažādām tēmām.

Lai gan šis saraksts nav visaptverošs, tajā norādīti galvenie uzraugus interesējošie jautājumi, veicot darbības programmu uz uzņēmējdarbības plānu novērtējumu.²¹

Uzraugi var pārbaudīt iesniegto informāciju, testējot uzņēmējdarbības plāna pamatā esošos pieņēmumus.

Uzņēmējdarbības plānu parasti izstrādā vidēja termiņa periodam, t.i., triju līdz piecu gadu periodam.

Ierosinātās darbības un stratēģija

Lai kompetentās iestādes varētu novērtēt uzņēmējdarbības modeli un ar to saistīto riska profilu, pieteikuma iesniedzējam tiek prasīts iesniegt informāciju par darbībām, kādas iecerēts veikt saskaņā ar CRD IV 10. pantu un nacionālajiem tās īstenošanas tiesību aktiem. Tiek sagaidīts, lai pieteikuma iesniedzējs aprakstītu vispārējo stratēģiju, kā arī identificētos soļus, kas tiks veikti, lai sasniegtu kredītiestādes stratēģiskos mērķus.

Uzraugi apsver uzņēmējdarbības plānā ietvertu informāciju par produktiem un pakalpojumiem, kurus paredzēts piedāvāt, mērķa klientu segmentu un darbības vietu, fiziskajiem un/vai digitālajiem izplatīšanas kanāliem un iecerēto tirgus pozīciju attiecībā pret konkurentiem.

Iepazīstoties ar ierosinātā uzņēmējdarbības plāna īstenošanas grafiku, uzraugi ņem vērā dažādo plānoto soļu saturu, prioritātes un izpildes termiņus, kā arī ar īstenošanu saistītās fiksētās un mainīgās izmaksas.

Tiek sagaidīts, lai pieteikumā tiktu ietverta arī informācija par plānoto piedalīšanos noguldījumu garantiju shēmā vai institucionālā aizsardzības shēmā (atkarībā no apstākļiem).

Ekonomiskā vide un uzņēmējdarbības modeļa dzīvotspēja

Uzraugi novērtē kredītiestādes situāciju makroekonomiskajā kontekstā, vienlaikus ņemot vērā uzņēmējdarbības vidi.

²⁰ Norādījumu par licencēšanu otrajā pārstrādātajā izdevumā pievienota 5.2. sadaļa.

²¹ Atbilstošos gadījumos un, ja to pieļauj valsts tiesību akti, uzraugi var pieprasīt arī citus dokumentus, piemēram, darbības izbeigšanas plānu, kurā aprakstīts, kā tiks veikta organizēta kredītiestādes darbības izbeigšana, izvairoties no saistību neizpildes.

Vide sniedz kontekstu, kas ļauj uzraugiem saprast svarīgākos pieņēmumus, uz kuriem balstītas prognozes. Uzraugi bieži pārbauda pamatā esošos pieņēmumus, lai nodrošinātu, ka tie ir reālistiski un ka prognozes ir sasniedzamas.

Uzņēmējdarbības modeļa dzīvotspēja tiek novērtēta, aplūkojot galvenos peļņas nodrošināšanas faktoros un iestādes spēju ģenerēt pietiekamus ieņēmumus pirmajos trijos darbības gados. Turklāt uzraugi novērtē kredītiestādes uzņēmējdarbības modeļa ilgtspēju, aplūkojot tās spēju nākotnē gūt peļņu un tās gaidāmo riska profilu uzņēmējdarbības plāna aptvertajā periodā.

Finanšu prognozes

Finanšu prognožu novērtējums balstās uz pieteikuma iesniedzēja bilances un peļņas un zaudējumu aprēķina prognozēm, kas aptver vismaz trīs pilnus darbības gadus.

Tiek sagaidīts, ka prognozes ietver centrālo vai bāzes scenāriju, kā arī nelabvēlīgas attīstības scenāriju, lai uzraugi varētu novērtēt uzņēmējdarbības modeļa dzīvotspēju un ilgtspēju dažādos apstākļos. Abos scenārijos jāsniedz skaidrojums par to pamatā esošajiem pieņēmumiem, kāpēc tie izvēlēti un kāpēc tiek uzskatīti par reāliem.

Tiek sagaidīts, lai abi scenāriji parādītu ietekmi uz kapitāla un likviditātes rādītājiem.

Sniegtajai finanšu informācijai būtu arī jāraksturo pieteikuma iesniedzēja finansējuma profils, tā diversifikācija un jebkāda veida izmantotie finansējuma avoti un/vai paredzamās parādsaistības.

Uz finanšu prognožu pamata tiek veikts novērtējums par to, vai pieteikuma iesniedzēja nodrošinātā kapitāla apmērs un kvalitāte ir pietiekama, lai absorbētu zaudējumus, kas saistīti ar kredītiestādes riska profilu, t.sk. nelabvēlīgas attīstības scenārijā paredzētos zaudējumus.

Organizatoriskā struktūra

Novērtējot kredītiestādes organizatoriskās struktūras skaidrību un efektivitāti, uzraugi vērtē ne tikai uzņēmējdarbībā iesaistīto darbinieku, bet arī vadības līmeņu organizāciju.

Novērtējuma ietvaros tiek noskaidrots, vai vispārējā organizācija ļauj kredītiestādei efektīvi, atbildīgi un kontrolēti veikt tās darbību.

Uzraugi pievērš uzmanību pienākumu sadalījumam un pakļautības kārtībai, kā arī riska vadības un kontroles funkciju organizācijai un kvalitatīvajai un kvantitatīvajai uzbūvei.

Pārvaldības kārtība

Iestādes pārvaldības kārtība ir daļa no korporatīvās struktūras un arī no šīs kārtības atkarīgs, vai korporatīvo struktūru var uzskatīt par atbilstošu mērķim.

Pārvaldības kārtības novērtējums vērsts uz vadības un uzraudzības struktūru, t.sk. atbilstošo komiteju sastāvu un lomu. Tas ietver arī novērtējumu, vai tās atbilst valsts tiesību aktu prasībām.

Pārvaldības struktūru novērtē, izmantojot tādas kritērijus kā caurredzamība, stabilitāte un tās spēja īstenot efektīvu lēmumu pieņemšanu, nodrošinot skaidru pilnvaru un atbildības sadalījumu visos līmeņos.

Turklāt saskaņā ar atbilstošajiem Savienības un nacionālajiem tiesību aktiem pārvaldības kārtībai jānodrošina pienācīga kontrole un līdzsvars, jāaizsargā vadības struktūra pret nevēlamu ietekmi un jānodrošina iespēja identificēt interešu konfliktus.

Iekšējā kontrole un risku vadības sistēma

Saskaņā ar atbilstošajiem Savienības un nacionālajiem tiesību aktiem iekšējās kontroles un riska vadības sistēmai plaši jāaptver visas kredītiestādes darbības un radītie riski. Lai novērtētu šo sistēmu, uzraugi noskaidro, vai piemērotā politika un metodoloģija ļauj efektīvi identificēt, novērtēt un monitorēt riskus, t.sk. saistībā ar ārpakalpojumiem.

Vispārējais princips ir tāds, ka riska vadības, atbilstības kontroles un iekšējā audita funkcijām jābūt pienācīgi nodrošinātām ar darbiniekiem gan skaita, gan kompetences ziņā. Tāpēc, veicot novērtējumu, tiek ņemts vērā, kāds ir šo funkciju lielums salīdzinājumā ar kredītiestādes apmēru un darbības sarežģītību, ģeogrāfiskais reģions, kurā funkcijas tiek īstenotas, salīdzinājumā ar reģionu, kurā kredītiestāde faktiski veic savu darbību, un tas, vai iekšējās kontroles un riska vadības sistēmai nodrošināti pietiekami tehnoloģiskie līdzekļi.

IT infrastruktūra, t.sk. darbības nepārtrauktības plānošana

Kredītiestādes savas uzņēmējdarbības atbalstam lielā mērā izmanto informācijas tehnoloģijas, īpaši nodrošinot internetbankas un/vai mobilās bankas pakalpojumus. Tāpēc ir svarīgi, lai IT infrastruktūra būtu spēcīga un lai būtu veikti nepieciešamie pasākumi saistībā ar uzņēmējdarbības nepārtrauktības plānošanu.

Uzraugi novērtē IT infrastruktūras spēju izpildīt tās pašreizējās un nākotnes uzņēmējdarbības prasības normālos apstākļos un spriedzes periodos.

Kredītiestādē būtu jābūt ieviestai atbilstošai politikai un procesiem IT risku identificēšanai, novērtēšanai, monitorēšanai un pārvaldīšanai.

Darbības nepārtrauktības plānu, t.sk. IT ārkārtas atkopšanu, novērtē, lai noskaidrotu tā spēju nodrošināt atbilstošu noturību un kritisko operāciju uzturēšanu nopietnu traucējumu gadījumā.

Ārpakalpojumu izmantošanas kārtība

Darbības, kuru veikšanai tiek izmantoti ārpakalpojumi, tiek uzskatītas par riskantākām neatkarīgi no tā, vai ārpakalpojumi tiek sniegti kredītiestādes grupas ietvaros, vai tos sniedz trešās puses. Tāpēc šīs darbības jānovērtē īpaši rūpīgi un šādā novērtējumā cita starpā jāņem vērā šādi aspekti:

- ārpakalpojuma veidā veikto darbību raksturs un ārpakalpojuma izmantošanas pamatojums;
- pakalpojumu sniedzēju pieredze, iepriekšējā darbība un darbības reģions;
- ārpakalpojumu izmantošanas politikas pamatotība un tās ietekme uz riska vadību, īpaši pārrobežu pakalpojumu gadījumā;
- līgumu noteikumi pakalpojumu līmeņa līgumu veidā.

5.3. Vadības struktūras atbilstības un piemērotības novērtējums

Jānovērtē, vai pretendenta vadības struktūras locekļi izpilda atbilstības un piemērotības ("piemērotības") prasības. Tas attiecas uz visiem vadības struktūras locekļiem – gan tiem, kas veic izpildfunkcijas, gan tiem, kas veic uzraudzības funkcijas. Pašā lēmumā par atļaujas izsniegšanu principā tiek iekļauts visu vadības struktūras locekļu atbilstības un piemērotības novērtējums.

Pretēji atbilstības un piemērotības novērtējumam, kas tiek veikts pastāvīgās uzraudzības ietvaros, vadības struktūras locekļu atbilstības un piemērotības novērtējumu licencēšanas procesa laikā veic ECB attiecībā gan uz nozīmīgām, gan mazāk nozīmīgām iestādēm.

Tomēr pēc tam, kad pieņemts lēmums par sākotnējās licences izsniegšanu, jaunu locekļu iecelšana vai pārmaiņas vadības struktūrā neietekmē šo sākotnējās licences izsniegšanas lēmumu un jauns lēmums nav nepieciešams.

Novērtējot vadības struktūrā amatā apstiprināmās personas licencēšanas procedūras ietvaros, izmanto tos pašus kritērijus, ko izmanto parastajā atbilstības un piemērotības novērtējumā.

Tā kā vērtēšanas procesam piemēro proporcionālītātes principu, to pielāgo, ņemot vērā pretendenta paredzamo sistēmisko nozīmīgumu un prognozēto riska profilu. Turpmāk norādītie punkti ilustrē proporcionālītātes principa piemērošanu.

Detalizētas norādes pieejamas ECB norādījumos par atbilstības un piemērotības novērtējumu.

- Kredītiestādes, kuras sniedz iesniegumu par licences darbības jomas paplašināšanu, pēc definīcijas jau ir licencētas un, atkarībā no to nozīmīguma, atrodas ECB vai VKI uzraudzībā. Tāpēc tiek novērtēti tikai jaunie vadības struktūras locekļi, kuri tiks iecelti amatā darbības paplašināšanas rezultātā.

Ja paplašināšana rada būtiskas iestādes uzņēmējdarbības modeļa vai piedāvāto pakalpojumu un produktu klāsta vai sarežģītības pārmaiņas, licences darbības jomas paplašināšanas procesā var novērtēt visu valdi, lai pārliecinātos, ka tiek saglabāta valdes zināšanu kolektīvā piemērotība.

Vadības struktūras esošie locekļi licences darbības jomas paplašināšanas procedūras ietvaros parasti netiek vēlreiz novērtēti. Taču, ja novērtēšanas laikā tiek atklāti jauni fakti, kas var nelabvēlīgi ietekmēt valdes locekļu atbilstību un piemērotību, VKI kopā ar ECB var nolemt veikt atsevišķu pilna apjoma atbilstības un piemērotības novērtējumu.

- Pagaidu bankās iecelšana amatā parastā atbilstības un piemērotības procesa kārtībā. Atbrīvojumu no atbilstības un piemērotības novērtējuma prasības var piešķirt tikai tad, ja pagaidu bankas izveide ir ārkārtīgi steidzama.
- Amatā apstiprināmo personu/kandidātu reputācijas novērtējumu visiem pretendentiem veic vienādi, neraugoties uz to, vai pretendenta iestādes statuss nākotnē būs nozīmīga vai mazāk nozīmīga iestāde; proporcionalitātes princips netiek piemērots.

5.4. Tiešo un netiešo akcionāru novērtējums

Termins "akcionāri" šajos norādījumos izmantots CRD IV 14. pantā norādītajā "akcionāri un dalībnieki" nozīmē.

Ja pretendenta akcionāriem pieder vairāk nekā 10% kapitāla vai balsstiesību, vai arī tiem ir būtiska ietekme uz iestādes vadību, licencēšanas procedūras ietvaros tiek piemēroti būtiskas līdzdalības kritēriji. Taču, ja ir vairāki nelieli akcionāri bez būtiskas līdzdalības, parasti tiek novērtēti 20 lielākie akcionāri.²²

Licences paplašināšanas procedūras ietvaros esošie akcionāri parasti netiek vēlreiz novērtēti. Taču, ja novērtēšanas laikā parādās jauni fakti, kas var nelabvēlīgi ietekmēt kvalificētu akcionāru piemērotību, VKI kopā ar ECB var nolemt veikt atsevišķu akcionāru novērtējumu, ja vien valstu tiesību akti paredz šādas pilnvaras.

Būtiska līdzdalība

Licencēšanas procedūras kontekstā akcionāri tiek vērtēti, izmantojot tos pašus kritērijus, kas tiek izmantoti, vērtējot personas, kas iegūst būtisku līdzdalību esošā kredītiestādē. Tiek izmantoti šādi kritēriji:

²² Gala ziņojums par regulatīvo tehnisko standartu projektu saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 8. panta 2. punktu un īstenošanas tehnisko standartu projektu saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 8. panta 3. punktu (EBA/RTS/2017/08 un EBA/ITS/2017/05).

- akcionāra reputācija;
- akcionāra finansiālā stabilitāte;
- aizdomu neesamība par saistību ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu vai teroristu finansēšanu.

Papildus vēl divi kritēriji, kurus arī izmanto būtiskas līdzdalības iegūšanas novērtējumam, aptverti citās vispārējā licencēšanas novērtējuma jomās, proti:

- augstākā līmeņa vadības, kas vadīs kredītiestādes darbību, reputācija, zināšanas, iemaņas un pieredze (sk. 5.3. sadaļu);
- iestādes paredzamā atbilstība prudenciālās uzraudzības prasībām (sk. 5.1. sadaļu).

Lai gan novērtējums ļoti līdzinās būtiskas līdzdalības procedūras laikā veiktajam novērtējumam, netiek pieņemts atsevišķs būtiskas līdzdalības lēmums, ja vien tas nav noteikts valstu tiesību aktos, kuri transponē CRD IV. Tāpēc akcionāru novērtējuma rezultāti principā ir iekļauti lēmumā par licences izsniegšanu.

20 lielāko akcionāru padziļināts novērtējums

Sīkāku informāciju sk. EBI regulatīvajos tehniskajos standartos (pašlaik ir ieviešanas procesā).

Ja nav personu ar būtisku līdzdalību, parasti tiek novērtēti 20 lielākie akcionāri vai, ja iestādei ir mazāk nekā 20 akcionāru, visi akcionāri.

Nosakot informācijas prasības attiecībā uz 20 akcionāriem, uz kuriem attiecas padziļināts novērtējums, tiek ņemti vērā ne tikai EBI standarti, bet arī proporcionalitātes princips, turējumu lielums un akcionāru loma.

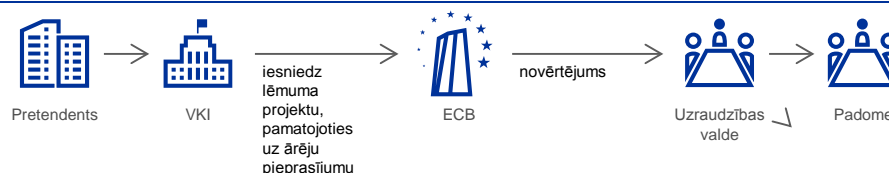
Vairākiem akcionāriem var būt identiski turējumi un tāpēc var būt sarežģīti noteikt, kuri akcionāri jāiekļauj 20 lielāko akcionāru padziļinātā novērtējumā. Šādā gadījumā visus akcionārus, kuru turējumi ir identiski un atbilst mazākajam turējumu apjomam, kas tiek pakļauts novērtējumam, principā iekļauj novērtējumā.

6. Procedūras apsvērumi

Euro zonā banku darbības licenču izsniegšanai vai licenču darbības jomas paplašināšanai izmanto tā dēvētās kopējās procedūras. ECB un valstu uzraudzības iestādes iesaistītas dažādos šo kopējo procedūru posmos, bet sākumpunkts, kurā tiek iesniegti visi iesniegumi, ir tās valsts uzraudzības iestāde, kurā atrodas/atradīsies attiecīgā banka, neraugoties uz to, vai izpildīti nozīmīguma kritēriji. Valstu uzraudzības iestādes un ECB cieši sadarbojas visā procedūras īstenošanas laikā, un visām uzraudzītajām kredītiestādēm šī procedūra noslēdzas ar ECB pieņemto lēmumu.

4. attēls

Atļaujas piešķiršanas process

6.1. Piemērojamie laika grafiki

CRD IV 15. pantā sniegta norāde par maksimālo laika posmu, kādu var ilgt iesnieguma izskatīšana (12 mēneši). Taču, tā kā valstis šo direktīvu atšķirīgi transponējušas savos tiesību aktos, pašlaik spēkā esošajos valstu tiesību aktos joprojām noteikti atšķirīgi laika grafiki. Tāpēc dažādās dalībvalstīs var būt atšķirīgs iesnieguma izskatīšanas perioda sākumpunkts vai laika grafiks. Dažās dalībvalstīs izskatīšanas laika grafika sākumpunkts ir brīdis, kad VKI saņēmusi iesniegumu, pat ja tas nav pilnīgs.²³ Citās valstīs laika grafika sākumpunkts ir tikai brīdis, no kura iesniegums tiek uzskatīts par pilnīgu.²⁴ Līdzīgi dalībvalstīs var atšķirties arī iesnieguma izskatīšanas apturēšanas perioda ietekme uz laika grafiku.

Katram licences iesniegumam ir trīs galvenie posmi:

- pirmsiesniegšanas posms;
- iesnieguma izskatīšanas posms;
- pāreja uz pastāvīgo uzraudzību.

Minēto ierobežojumu ietvaros iespēju robežās tiek piemērota šāda trīs posmu pieeja.

Pirmsiesniegšanas posms

Uzraudzības iestāde parasti veic pārrunas ar pretendentu pirms oficiālā licences iesnieguma iesniegšanas, lai 1) izskaidrotu procesu un informācijas prasības; 2) cita starpā noskaidrotu, vai kredītiestādes darbības licence ir iestādei atbilstošā atļauja; 3) iepazītos ar iesniegto licencēšanas procesa plānu un 4) norādītu uz potenciālām

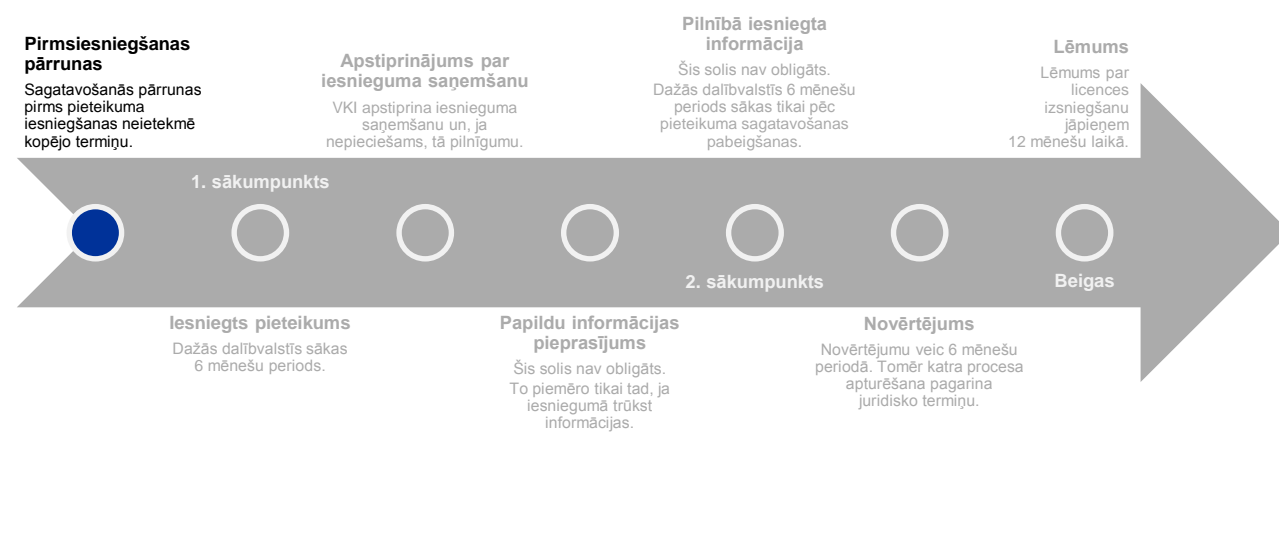
²³ "1. sākumpunkts" 5. un 6. attēlā.

²⁴ "2. sākumpunkts" 5. un 6. attēlā.

agrīnām problēmām no prudenciālās uzraudzības viedokļa. Šāda prakse tiek lielā mērā atbalstīta, lai nodrošinātu raitāku procesa norisi.

5. attēls

Pirmsiesniegšanas posma laika grafiks

No uzraudzības iestādes puses tiek iesaistīti speciālisti, kas pārzina licencēšanas procesu un novērtējuma kritērijus. Ir būtiski, lai pirmsiesniegšanas posma sarunās no iestādes piedalītos atbilstošās personas, t.i., augsta līmeņa darbinieki ar lēmumu pieņemšanas kapacitāti, kā arī personas, kam ir pietiekamas operatīvās zināšanas, lai sniegtu atbildes uz detalizētiem jautājumiem.

Jebkādi komentāri, ko šajā stadijā sniedz uzraudzības iestādes, neskar iesniegšanas posma iznākumu un sekojošo ECB lēmumu.

Šis posms ļauj pretendētājam novērtēt projekta tvērumu un laika grafiku. Pretendents pēc tam var pieņemt lēmumu atlikt vai apturēt procesu vai pāriet nākamajā posmā un iesniegt VKI oficiālu iesniegumu.

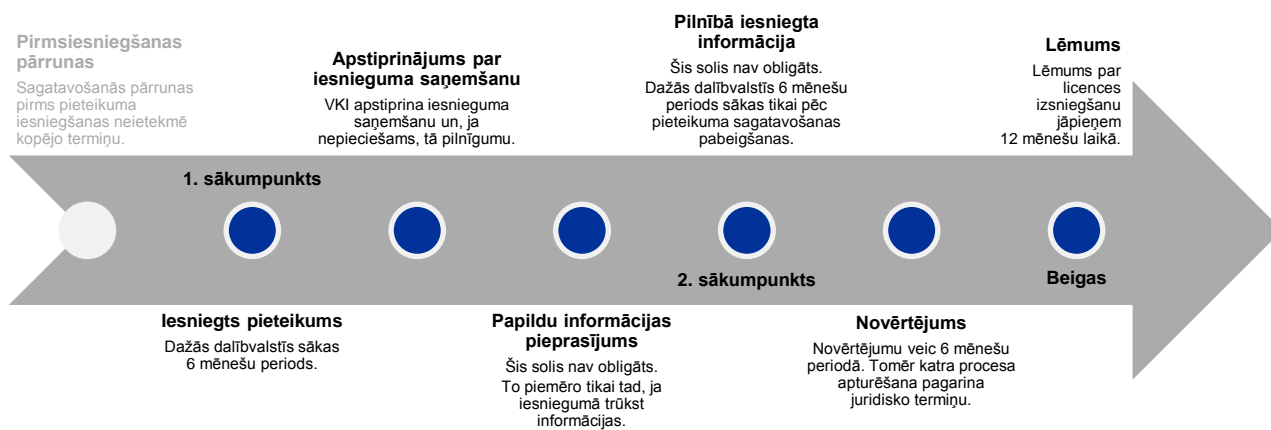
Iesniegšanas posms

Sākumpunkts vienmēr ir VKI, lai ņemtu vērā valstu tiesību aktus.

Uzraudzības iestādes parasti rīko regulāras sanāksmes ar pretendentu, lai sniegtu pretendētājam norādes novērtējuma procesa laikā un detalizēti apspriestu iesniegto informāciju.

6. attēls

Iesnieguma izskatīšanas posma laika grafiks

Novērtējuma procesa laikā VKI un ECB nepieciešamības gadījumā jebkurā brīdī var pretendēt pieprasīt turpmāku informāciju. Iesnieguma izskatīšanas procedūras laikā bieži kļūst skaidrs, ka nepieciešami sīkāki dati, lai izprastu un analizētu iesniegumu.

Atkarībā no piemērojamiem valstu tiesību aktiem šādu turpmākas informācijas pieprasījumu gadījumā procesu var apturēt un attiecīgi atlikt juridisko termiņu. Tomēr viss process, sākot no VKI apliecinājuma, ka iesniegums ir saņemts, nedrīkst pārsniegt 12 mēnešus, ietverot arī visus apturēšanas periodus.

Pretendents jebkurā laikā var atsaukt savu iesniegumu, attiecīgi informējot VKI. Tas var notikt, piemēram, tad, ja pretendents uzskata, ka nevar izpildīt licencēšanas prasības. Ja iesniegums netiek atsaukts, izskatīšana noslēdzas vai nu ar VKI lēmumu noraidīt iesniegumu, vai, ja VKI iesniegusi ECB priekšlikuma projektu izsniegt atļauju (šajā gadījumā tā attiecīgi informējusi pretendentu), ar ECB lēmumu piešķirt vai noraidīt iesniegumu.

Iesnieguma licences saņemšanai izskatīšanas tipiska laika grafika piemērs

- A grupa nolemj veidot jaunu filiāli – X banku.
- A grupa vērstas pie VKI dalībvalstī, kurā paredzēts reģistrēt X banku. Notiek vairākas sagatavošanās sanāksmes ar VKI un, iespējams, ar ECB, kurās tiek izskaidrots process un konkrētā informācija, kas jāpievieno iesniegumam.
- A grupa iesniedz oficiālu iesniegumu VKI, lai saņemtu kredītiestādes licenci X bankai.

- 12 mēnešu periods sākas no sākotnējā iesnieguma iesniegšanas brīža (kā noteikts tās dalībvalsts tiesību aktos, kurā paredzēts reģistrēt X banku).
 - VKI nosūta apstiprinājumu A grupai par iesnieguma saņemšanu un oficiālu novērtējuma perioda sākumu, norādot atbilstošo juridisko termiņu.
 - Novērtējuma stadijā VKI kopā ar ECB konstatē, ka iesniegumā nav sniegta būtiska informācija. VKI nosūta pretendentam formālu pieprasījumu iesniegt trūkstošo informāciju.
 - Ja to paredz valsts tiesību akti, sakarā ar šo turpmākas informācijas pieprasījumu process tiek uz laiku pārtraukts un laika grafiks apturēts.
 - Kad A grupa iesniegusi trūkstošo informāciju, process atsākas un, ja to paredz valsts tiesību akti, juridiskais termiņš tiek pagarināts attiecīgi par tik dienām, cik dienas ilga apturēšanas periods.
 - Uzraudzības iestāde novērtējuma laikā vairākkārt pieprasa papildu informāciju (un process attiecīgi tiek apturēts atbilstoši valsts tiesību aktiem).
 - Pēc tam, kad VKI un ECB veikusi novērtējumu, VKI ierosina ECB izsniegt X bankai licenci, un ECB attiecīgajā likumā noteiktajā termiņā nāk klajā ar lēmumu, ņemot vērā visus novērtējuma procesa apturēšanas periodus.
-

Pāreja uz pastāvīgo uzraudzību

Atkarībā no apstākļiem, kas noteikuši licencēšanas nepieciešamību, un informācijas, kas tika iesniegta pirmsiesniegšanas vai iesniegšanas posmā, var būt lielāka vai mazāka vajadzība veikt pastiprinātu turpmāku monitorēšanu, lai nodrošinātu kredītiestādes atbilstību ECB lēmumam par licences izsniegšanu, t.sk. jebkādiem papildu noteikumiem (sk. nākamo sadaļu).

Uzraudzības iestādes sāk uzraudzības darbību plānošanu un īstenošanu, t.sk. iestādes nozīmīguma novērtējumu un uzraudzības pārbaudes programmas izstrādi (kopējās uzraudzības komandas izveidi (nozīmīgas bankas gadījumā) un uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesa (SREP), stresa testu, klātienes pārbaudi un tematisko pārbaudi īstenošanu utt.).

Runājot vispārīgāk, uzraudzības iestādes monitorē, kā licencētā iestāde ievēro iesniegto darbības programmu. Ja tiek konstatēts, ka jaunā iestāde neatbilst lēmumā par licences izsniegšanu noteiktajām prasībām vai pastāvīgās prudenciālās uzraudzības prasībām, uzraudzības iestādes var rīkoties, sākot ar ciešāku mijiedarbību speciālu sanāksmju veidā un uzraudzības pilnvaru īstenošanu, līdz pat piespiedu izpildes pasākumiem vai pat sankcijām (atkarībā no neatbilstības pakāpes).

Sīkāku informāciju sk. [VUM uzraudzības rokasgrāmatā](#).

6.2. Lēmumā ietvertie papildu noteikumi

Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas spriedumu kompetentā iestāde principā var noteikt nosacījumus un/vai pienākumus gadījumos, kad citādi licence netiktu izsniegta.²⁵ Šajā sadaļā izskaidroti apstākļi, kādos var izmantot šādus uzraudzības instrumentus.

Uz lēmumu par licences izsniegšanu var attiecināt vairāku veidu papildu noteikumus:

- "nosacījums" nozīmē priekšnoteikumu, kas jāizpilda pirms lēmuma par licences izsniegšanu stāšanās spēkā;
- "saistības" nozīmē prasības vai ierobežojumus, ko piemēro regulāri vai noteiktu laiku pēc lēmuma par licences izsniegšanu pieņemšanas;
- "ieteikums" nozīmē nesaistošu priekšlikumu.

Līdzīgā veidā pretendenti pirms lēmuma par licences piešķiršanu pieņemšanas var uzņemties "ex ante saistības". VKI un ECB ņem tās vērā vispārējā novērtējumā un tās var tikt ietvertas atļaujas piešķiršanas lēmumā kā iepriekš saskaņoti nosacījumi vai saistības.

Nosacījumi

Nosacījumi liek pretendentam veikt darbības vai atturēties no darbībām. Atļauja stāties spēkā tikai pēc nosacījumu izpildes.

Nosacījumi ir proporcionāli un tiek noteikti tikai tādā apmērā, ciktāl tas nepieciešams, lai nodrošinātu licencēšanas novērtējuma kritēriju izpildi.

Nosacījumi ir skaidri un saprotami definēti, lai nodrošinātu juridisku noteiktību. Nosacījumam jābūt reāli izpildāmam un jābūt iespējamam panākt tā izpildi.

Saistības

Līdzīgi nosacījumiem saistības liek pretendentam veikt darbības vai atturēties no darbībām. Saistības tiek noteiktas, lai regulāri risinātu jautājumus, kas rodas pēc atļaujas stāšanās spēkā. Saistību neizpilde neliek apšaubīt sākotnējo lēmumu par licences izsniegšanu. Tomēr saistību neizpildes gadījumā var tikt piemēroti piespiedu izpildes pasākumi un/vai sankcijas.

Saistības ir proporcionālas un tiek noteiktas tikai tādā apmērā, ciktāl tas nepieciešams, lai nodrošinātu licencēšanas novērtējuma kritēriju izpildi. Tās var noteikt, lai risinātu potenciālos jautājumus pēc atļaujas piešķiršanas, īpaši, ja pastāv bažas saistībā ar licencēšanas novērtējuma kritēriju ilgstošu izpildi.

²⁵ Savienības Tiesas 2015. gada 25. jūnija spriedums lietā *CO Sociedad de Gestión y Participación SA and Others* pret *De Nederlandsche Bank NV and Others*, C-18/14, ECLI:EU:C:2015:419.

Ieteikumi

Ieteikumus var pievienot lēmumam par licences piešķiršanu pat tādā gadījumā, ja visi licencēšanas kritēriji tehniski ir izpildīti. Ieteikumi var aptvert plašu risināmo jautājumu klāstu.

Ieteikumi nav juridiski saistoši. Nepieciešams skaidri formulēt to sniegšanas iemeslus un mērķus, ko ar to palīdzību plānots sasniegt.

Ex ante saistības

Ex ante saistības nenosaka VKI vai ECB, bet ierosina pretendents pirms lēmuma par licences piešķiršanu. Taču atbildīgajām iestādēm ir tiesības izteikt ierosinājumus.

Ex ante saistību mērķis ir nodrošināt kompetentajai iestādei pārlicību, ka novērtējuma kritēriji tiks izpildīti.

Ex ante saistības tiek noformētas rakstiska paziņojuma veidā, ko paraksta pretendents.

Ex ante saistības tiek ņemtas vērā VKI un ECB attiecīgajos novērtējumos un tiek iekļautas lēmumā par atļaujas piešķiršanu kā iepriekš saskaņoti nosacījumi vai saistības.

6.3. Atbilstošs process

VKI pēc novērtējuma var noraidīt iesniegumu licences saņemšanai vai savā priekšlikumā ierosināt ECB pieņemt pozitīvu lēmumu. ECB pēc sava novērtējuma var apstiprināt VKI ierosināto lēmumu vai noraidīt to.

Tiesības tikt uzklaustā

Ja ECB nolēmj noraidīt iesniegumu licences saņemšanai, vai ja ir jāpiemēro nosacījumi vai saistības, pretendētājam tiek dota iespēja sniegt paskaidrojumus. Tās dēvē par tiesībām tikt uzklaustā un tās principā ietvertas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā.²⁶

Tiesības tikt uzklaustā piešķir visiem pretendentiem, kuru iesniegumu ECB gatavojas noraidīt, vai kuriem licences izsniegšana saistīta ar nosacījumiem vai saistībām.

Iesniegumu licences saņemšanai gadījumā skaidrojumus var iesniegt trīs darba dienu laikā.

²⁶ Sk. arī VUM pamatregulas 31. pantu.

Tomēr ir gadījumi, kad tiesības tikt uzklautam nepiemēro:

- ja nosacījumi vai saistības attiecas uz tiesību aktu noteikumiem, kuri pretendētājam jāievēro;
- ja nosacījumi vai saistības ir iepriekš saskaņotas ar pretendētāju;
- ja nosacījumi vai saistības kvalificējamas kā pārskatu sniegšanas prasības atbilstoši spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam.

Pieklūve iesnieguma lietas materiāliem

Pēc lēmuma pieņemšanas pretendētājam ir tiesības lūgt VKI vai ECB pieklūvi iesnieguma lietas materiāliem.

Pieklūve lietas materiāliem var tikt sniegta vai nu valsts līmenī (piemēram, gadījumos, kad iesniegumu licences saņemšanai noraidījusi VKI), vai ECB līmenī (piemēram, gadījumos, kad iesniegumu licences saņemšanai noraidījusi ECB vai kad ierosināti nosacījumi vai saistības). Šādas pieklūves tiesības ir būtiska aizstāvības tiesību, labas pārvaldības tiesību un tiesību tikt uzklautam sastāvdaļa.

7. Licences anulēšana un licences spēka zaudēšana

ECB var anulēt kredītiestādes licenci pēc savas iniciatīvas vai pamatojoties uz tās dalībvalsts VKI, kurā iestāde ir reģistrēta, priekšlikumu. Licences anulēšanas process definēts valstu tiesību aktos, bet VKI un ECB sadarbība pamatā atbilst sadarbībai licences izsniegšanas procesa laikā, izņemot noteiktas novirzes atkarībā no tā, vai licences anulēšanu pieprasījusi pati uzraudzītā iestāde vai uzraudzības iestāde (VKI vai ECB).

Ja uzraudzītā iestāde lūgusi VKI anulēt tās licenci, piemēram, jo tā vairs neveic banku darbību, VKI un ECB kopīgi novērtē, vai izpildīti visi atbilstošie priekšnosacījumi. ECB pieņem lēmumu, vai izpildīti licences anulēšanas nosacījumi atbilstoši valstu un ES tiesību aktiem. Īpaši nepieciešams skaidrs un neapstrīdams apstiprinājums, ka iestādei vairs nav noguldījumu turējumu vai citu atmaksājamo līdzekļu.

Ja uzraudzības iestāde ierosina anulēt kredītiestādes licenci, jo iestāde, piemēram, vairs neatbilst prudenciālās uzraudzības prasībām vai arī vairs nevar paļauties, ka tā pildīs savas saistības pret kreditoriem, tiek veikts pilnīgs un detalizēts novērtējums, lai pamatotu pierādījumus licences anulēšanai, ņemot vērā attiecīgās iestādes uzraudzības vēsturi, kā arī attiecīgās saistītās intereses, piemēram, riskus, kas apdraud noguldītājus. Šādos gadījumos atbilstoši VUM regulai var tikt iesaistītas arī neregulējuma iestādes.

Atļauja zaudē spēku gadījumos, kad kredītiestādes atļaujas darbība beidzas situācijās, kas minētas attiecīgajos Savienības vai valstu tiesību aktos. To var noteikt specifiski valstu tiesību aktos noteikti izraisošie faktori, kas parasti nav saistīti ar uzraudzības rīcības brīvību vai kompetentās iestādes lēmumu. Ir trīs tipiskas situācijas, kurās saskaņā ar valstu tiesību aktiem licence var zaudēt spēku:

- kredītiestāde 12 mēnešus nav izmantojusi licenci;
- kredītiestāde nepārprotami atsakās no licences;
- kredītiestāde ilgāk par sešiem mēnešiem nav veikusi darījumus.

Saskaņā ar valstu tiesību aktiem rezultāts, kas līdzinās licences spēka zaudēšanai, var rasties, ja pati kredītiestāde beidz pastāvēt, piemēram, sakarā ar apvienošanu ar citu uzņēmumu. Šādos gadījumos licences darbība beidzas vienlaikus ar kredītiestādes pastāvēšanas beigām. Šādos gadījumos piemēro tādu pašu procedūru kā gadījumos, kad licence zaudē spēku.

© Eiropas Centrālā banka, 2019

Pasta adrese: 60640 Frankfurt am Main, Germany
Tālrunis: +49 69 1344 0
Interneta vietne: www.bankingsupervision.europa.eu

Visas tiesības rezervētas. Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.

Konkrētu terminu skaidrojumu sk. [VUM terminu vārdnīcā](#).